

ממטה אל מעט וגו' ולא תסוב נחלה ממטה אל מעט אחר. עיין באו"ח שהקשה על כפילת הדברים בפסוקים ולא תסוב טו' ע"ש. עוד י"ל צפ' הראשון לא נאמר אל מעט אחר ובפסוק השני נאמר למטה אחר. אכן הגה זה מרמז על מעלת קדושת ארץ ישראל וירושלים תובב"א. כי הגה לריך כל איש להשתוקק בכל לבו על א"י וקדושתה כמ"ש שאלו שלוש ירושלים ליון דורש אין לה מכלל דבעי דרישה ועיין החשוקה היא מועלת בעלמה על הגאולה העתידה ב"ב והיוו כשישים האדם על לבו דברי הכתוב של לא תסוב נחלה ממטה למטה כי הקפידה התורה שלא תסוב נחלה ממטה למטה אחר אעפ"י שכולם י"ב שבטי ו"ה כולם קדושים ומה חילוק בין זה לזה אעפ"י הקפידה התורה ע"ז מכ"ש בזמן הזה אשר בעוה"ר כל ארץ הקדושה היא תחת יד הישמעאלני ויבלעוה זרים ויירשוה והנה באו גויים בנחלתך פמאז את היכל קדשך שמו את ירושלים לעינים מכ"ש שלריך לקרוע לבב איש ללעוק ע"ז אל הקב"ה לעורר רחמי' על הארץ ועל קיבוץ גלויות לתוכה בשמחה במהרה. והנה ההתעוררת הלזה של השוקת הארץ כשתהיה באמת מעומק הלב שיחדיב באמת בנפשו על כבוד ארץ הקדושה הנה בזה מעורר למעלה הרחמי' והרצון על הגאולה במהרה כמ"ש שאלו שלוש ירושלים עי"כ ישליו אוהביך ב"ב. וכן מלינו זה צדי יוסף שמכח תשוקתם לא"י עד שהרעו בעיניהם שתסוב נחלה כמו שאמרו. הנה עי"כ המשיכו הליוי מה' לא תסוב נחלה ממטה למטה כ"ל ואם לא הי' תשוקתם כל כך לא השיגו הליוי בזאת. וכן מלינו כדומה לזה בענין פסח שני במאמר האגשים הטמאים שהיתה תשוקתם גדולה מאד לעשות הפסח ומקירות לבדם לווחו למה נגרע מלהקריב קרבן ה'. ע"כ נעתר להם ה' ונתן להם מלוח פסח שני. כי ע"י תשוקתם הנכונה לפני ה' המשיכו הלכות חדשות ה"ל. הנה כמוהם אם תגבר התשוקה בלב איש מבני' אל הארץ ובין בית המקדש הלא חיש מהר יעתר להם כי הלא הוא בנוי ועומד הוא למעלה רק שלריך לבקש עליו להורידו כמ"ש לשכנו תדרשו ובזאת שמה. וכמ"ש דוד המע"ה שהתעורר מעלמו על ציון בהמ"ק ויעתר לו ה' כמב' בכתוב ועל שם זה נקרא דביר ביתך לשון דבור שלריך לבקש מהש"י עליו להבנות במהרה וכל המתחבל על חורבן ירושלים זוכה ורואה בנחמתה כי כל האומר כן באמת בתפלה ולירושלים עירך ברחמים תשוב הנה פועל באמת זה למעלה על קירוב הגאולה כ"ל. הנה זה שאמה"כ ולא תסוב נחלה ממטה אל מעט כי כן הוא באמת לכל שבט ושבט יחס פרטי לגבול חלקו בארץ כמב' בס' עוב הארץ וז"ל התורה וא"י וישראל יש להם יחוס בשביל גשמתם והראי' מיחזקאל שחלק א"י לי"ב שבטים ויחס כל שבט ושבט בגבול אחד ולפי יחוס השבט כן משכנו במה שהוא נגדו לגבול אשר הוא שם אלילות אותו השבט

כידוע. ואמר הכ' כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי הם היסודות ובחרו בלשון חפלותי ומחזיקים צבתי כנ"ל ונתתי להם צבתי ובחומותי יד ושם עוב כי כן כתיב בכל ביתי נאמן הוא ה"י ע"כ כ"ל. והנה זה האומר צבנות ללפחד ובי יוסף כן דוברים. ר"ל אחרי שהם היו ג"כ בהקדושה ושומרים צדי"ק צחי' היסוד. וכן מובא במד"ר שאותן צבנות ללפחד היו צבנות שבטים שנה ולא נחמו עיניהם כח"ש לכן כל דבריהם היו צבנות וצבועה יתירה עד שהודה הש"י לדבריהם כי כאשר דוברים כן היה הסכמת הקב"ה ועל פיהם פעלו כל עוב כנ"ל. וזה ג"כ י"ל לשון דוברים לשון הגהגה כמ"ש ידבר עמים תחתנו. כי כן עיין המהיג הדור להיות שלם בבחי' אב"ק ובחי' שלימות הדיבור והוא הממשך הנהגת הכוב לבני' והוא הנקרא דבר אחד לדור כמאמרם ז"ל. [ח"ש חלה תולדות יעקב יוסף יעקב ויוסף הם גופא אחד קדישא ויוסף הוא הברית כמבואר בזה"ק ובספרי הקבלה ולזה שמר הברית המעורר ואביו שמר את הדבר. וז"פ ויא' משה את בני' על פי ה' והבן. והנה מ"ש הכ' לטוב בעיניו' תהיינה לגשים. הרמז כי ראשית שמירת הברית הוא צעיינים כמ"ש הקדשה היא צעיינים הקדושה הוא צעיינים. אשר ע"כ זרעא דיוסף לא שלטו בכו עינא בישא כי לפי שהם שומרים עיניהם לבל יסתכל בסט"א לכן לא תשלטו עליהם עין דסט"א להסתכל בהם לרעה ח"ו. וז"ש לטוב בעיניהם פי' ללדיקים הללו שהם שומרים צדי"ק תהיינה הלקניות הללו לגשים כי לא יתכן להם להגשא זולת ללדיקים וקדושים כמוהם והם ממטה יוסף זרעא קדישא כנ"ל. וזהו ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר פי' לא תסוב מהם ההשפעה שנקרא נחל"ה משם נח"ל לא תלך למטה אחר לסט"א כי לריך שמירה מהחילונים לבל יקו ממנה והוא כמ"ש על פי פעלו על ידי ה"י ע"כ אשר עפ"י פעלו איש על מחנהו ואיש על דגלו הוא הולכת השפע רק למחנה בני' על מחנהו ועל דגלו כמ"ש משוך חסדך ליודעיק כמבואר במ"א. והבן:

א"י כן מעט בני יוסף דוברים. ה"ל דהנה אלל יוסף הלדיק כתיב עד עת בא דברו אמרת ה' לרפתהו. ר"ל שהקב"ה הי' מלפני לדיבורו של יוסף הלדיק מפני שהדיבור שלו הי' בקדושה. ואפי' בשעה שהי' צבית ססרה לא רצה להתפלל על הישועה שילא חפשי כמאמרם ז"ל אלל אלישע שלא רצה להטריח קמי' מארי'. אך הקב"ה מלפני לתפלתן של לדיקים וז"ש ואביו שמר את הדבר הוא הדיבור שלו לכן אמר לו לך נא ראה את שלום אחיך. פי' להשפיע להם דיבורך אל ישראל. ח"ש כאן כן מעט בני יוסף דוברים כן עם האוחיות גימט' ע"כ כמנין חס"ד אשר הלדיק ממשך בדיבורו וז"ש דוברים הוא ההנהגה והמשכה בעוה"ז לבני' כנ"ל:

א"י כן מעט בני יוסף דוברים וגו' ולא תסוב נחלה

באחרונה (ככוונה היינו לסקוף ארבעים שנה) כדי שלא יראה משה בעלמנו שפירש מן האשה מ' שנה הודיעו הקב"ה באלו לומר הרי הנשים שלא נלטו לא נשאו אלא להגון להם. ובמ"א אמרו חז"ל שהיו צוות שבעים שנה ולא נשאו ע"ש. הנה זה שאמה"כ כאשר לוח' את משה דהנה משה רבינו ע"ה נלטוה על הפרישה מאשה כמ"ס ואתה פה עמוד עמדי וצוות ללפחד שלא נלטו עשו זה מעלמ' וזה כן עשו צוות ללפחד בלי שום זיוואה לא נשאו עדיין. וק"ל:

ובר' בת יורשת נחלה ממתות בני ישראל לאחד ממשפחת מטה אביה תהי' לאשה למען יירשו בני' איש נחלת אבותיו. ולא תסוב נחלה וגו' ממטה אל מטה. וקדים הפ' ואברהם זקן בא צימים וה' ברך את אברהם בכל. דרשו חז"ל בת היתה לו לא"א וכלל שמה. עפ"י מ"ס המקובלים שהיסוד נקרא כל כמבואר בזוהר כמה פעמים ולא ראיתי לדיק נעזב ואימתי שהברכות יורדים ליסוד הזלכים לשכינה נקראת בת כמבואר בספרים שהשכינה נקראת בת. ולזה דרשו חז"ל וה' ברך את אברהם בכל היינו היסוד שלו קבל כל הברכות מלמעלה ע"ז אמרו בת היתה לו וכמבואר ברמב"ן שם על פסוק זה. והנה ידוע שהשכינה מקבלת הברכות ע"י הלדיקים שבעולם שהם מושכים הברכות לשכינה ואיתא בזוהר פנחס ר' יצחק אמר כל בר נש דאי ליה חולקא בההוא לדיק ירית להאי ארץ שנאמר ולדיקים יירשו ארץ והפי' בזה ע"ד ארון נושא את נושאיו הלדיקים מורישים לשכינה הנקרא ארץ ואח"כ השכינה מוריש' ללדיקים (וע"ז סובב פי' הפסוק הנ"ל וכל בת יורשת נחלה ממתות בני ישראל: (מכיל"ק)

השבע בגשמתם ע"כ. ולכך כאשר לוח לחלק א"י התעוררו מטה בני יוסף עם גדול תשוקתם על הארץ וקדושתה הנה המשיכו המלוה הזאת של לא תסוב נחלה שהוא נכון לכוונה זו שבארנו. אבל אח"כ אבדו אותו החשק לכך אח"כ הותרו השבעים לבא זה בזה שלא נלטו לא תסוב נחלה רק לאותו הדור לבד והוא הטעם כמ"ס. ומעתה נכון מאמר הכתוב שנית ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר הוא כמ"ס כי מענין הסבת נחלה משבע אל שבע אחר נוכל להבין להקפיד על הסבת נחלה זהו ירושלים הקדושה ביד האחרים הישמעאל' היושבים עליה בעוה"ר ולדין להתעורר בתשוקה להמשיך הדין הזה להתקיים לא תסוב נחלה למטה אחר הם הישמעאלים כנ"ל. ועי"כ במהרה יתקיים הדבר כי איש בנחלתו ידבקו בני' והוא שכת' ואמר הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת. שיש להבין למה תלה הכתוב דוקא בדור האחרון ולא ישאלו זה קודם לכן. אך הנה כמו שבארנו כי הדור ההוא אשר יתנו עיניהם ולבבם לשאול ע"ז והם ידאבו על חורבן הארץ וירושלים כנ"ל וע"י תשוקתם ודאבון נפשם על הארץ הנה יתעוררו הגאולה והם יהיו הדור האחרון קודם הגאולה כנ"ל והוא שכתוב ופחדו אל ה' ואל עובדי באחרית הימים וגו' עיין שם ברש"י. והבן:

כאשר לוח ה' את משה כן עשו צוות ללפחד. עיין באור החיים שהקשה מה נשתנה הכתוב הזה שהזכיר תחלה הליווי ואח"כ המעשה ובכ"מ כתיב תחלה המעשה כמ"ס ויעשו בני' כאשר לוח ה' וגו'. הנ"ל לפרש דהנה איתא במד"ר פ' פנחס ולמה זימנן הקב"ה למשה